

Background report

Rada pro lidská práva (HRC)

Základní informace o HRC

RADA PRO LIDSKÁ PRÁVA (HUMAN RIGHTS COUNCIL - HRC)

1. Postavení lidských práv v rámci Organizace spojených národů

Organizace spojených národů (OSN) tvrdí, že mezi její nejdůležitější úspěchy patří vytvoření uceleného souboru právních norem na ochranu lidských práv¹. Tento univerzální a mezinárodně uznávaný kodex mohou přistoupením k příslušným lidsko-právním smlouvám přijmout všechny státy světa, a vzít tak na sebe závazky vůči vlastním občanům. OSN definovala širokou škálu mezinárodně přijímaných práv, včetně práv ekonomických, sociálních a kulturních, občanských a politických, a zároveň vytvořila mechanismy zajišťující ochranu těchto práv a podporující vlády při jejich naplňování.

Po nesmělých zmínkách o lidských právech v **Chartě OSN**² je základem souboru **Všeobecná deklarace lidských práv**³ z roku 1948 a dva **Mezinárodní pakty o občanských, politických, hospodářských, sociálních a kulturních právech**⁴ přijaté v roce 1966. V průběhu let byly tyto dokumenty rozšiřovány a konkretizovány, takže dnes zahrnují i ochranu žen, dětí, tělesně či duševně postižených, ochranu menšin, migrujících pracovníků a dalších ohrožených skupin. Práva byla rozšiřována díky smlouvám mezi státy, postupně byla prosazena jejich všeobecná platnost, nedělitelnost a soulad s rozvojem a demokracií. Musíme však mít na zřeteli, že všeobecná platnost je sporná věc. Má se za to, že stát je vázán jen jím ratifikovanými smlouvami, a je zde nutné zdůraznit, že žádný stát nepřistoupil na všechny lidsko-právní smlouvy. Poté závisí na postoji mezinárodního společenství, jaký přístup ke státům, které flagrantně ignorují zásadní lidsko-právní smlouvy, zaujme. Dodejme, že státy jsou krom smluv též vázány tzv. obyčejovým mezinárodním právem, včetně norem, kterými se musí řídit za všech okolností (tzv. kogentními normami). V oblasti lidských práv jsou tak všechny státy světa (bez ohledu na smlouvy, které ratifikovaly) vázány např. zákazem páčání genocidy, mučení, otroctví, systematické rasové diskriminace nebo zločinů proti lidskosti.

V průběhu let byly v rámci OSN také vytvořeny nejrůznější instituce na ochranu lidských práv. Jednalo se především o **Komisi pro lidská práva**, která byla založením HRC zrušena, a dodnes fungující pozici **Vysokého komisaře OSN pro lidská práva**⁵. Jeho úřad v historii podnikl konkrétní kroky k formálnímu zakotvení spolupráce a koordinace s dalšími orgány OSN zapojenými do ochrany lidských práv jako jsou například: Dětský fond OSN (UNICEF), Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO), Rozvojový program OSN (UNDP), Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) nebo Dobrovolnický program OSN (UNV). Úřad Vysokého komisaře dále úzce spolupracuje s různými odděleními Sekretariátu OSN v záležitostech týkajících se míru a bezpečnosti. Úřad je součástí Stálého mezirezortního výboru, který je zodpovědný za koordinaci mezinárodní reakce na humanitární krize.

Současný generální tajemník OSN Ban Ki-moon učinil z otázky lidských práv ústřední téma, které má spojit práci organizace v klíčových oblastech míru a bezpečnosti, rozvoje, humanitární pomoci, ekonomické a sociální problematice. Téměř všechny orgány a specializované agentury OSN se dnes do určité míry podílí na ochraně lidských práv.⁶

2. Důvody vzniku HRC, vyhranění vůči Komisi pro lidská práva

¹ UNITED NATIONS 2005: 187

² Charta OSN. < <http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/charta-organizace-spojonych-narodu-a-statut-mezinarodniho-soudniho-dvora.pdf>>

³ Všeobecná deklarace lidských práv. <<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/vseobecna-deklarace-lidskych-prav.pdf>>

⁴ Mezinárodní pakty o občanských, politických, hospodářských, sociálních a kulturních právech. <<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/mezinarodni-pakt-o-hospodarskych-socialnich-a-kulturnich-pravech.pdf>>; <<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/mezinar.pakt-obc.a.polit.prava.pdf>>

⁵ Office of the High Commissioner for Human Rights. <<http://www.ohchr.org/>>

⁶ UNITED NATIONS 2005: 187 - 195

Jak již bylo uvedeno výše, Rada pro lidská práva nahradila Komisi pro lidská práva, která dlouhodobě nebyla schopna naplňovat základní požadavky, které se od ní v ochraně lidských práv očekávaly. Tuto neschopnost můžeme přičíst několika faktorům, z hierarchického hlediska se jednalo především o nízký status v rámci struktury OSN, který Komise měla. Tento základní problém byl vyřešen tím, že HRC má jakožto orgán přímo podřízený Valnému shromáždění status přirozeně vyšší než Komise, která podléhala například při volbě nových členů Hospodářské a sociální radě (ECOSOC). Dalším problémem Komise bylo nevyrovnané geografické zastoupení, což bylo s nástupem nového orgánu taktéž vyřešeno, a nové zastoupení států je díky přesně danému mechanismu vyváženější. Změnila se také délka jednání. HRC oproti Komisi pro lidská práva, která zasedala jednou ročně po dobu šesti týdnů, zasedá nejméně na deset týdnů během roku. Byly také doplněny určité nové mechanismy, které HRC oproti Komisi má, a tím došlo k zefektivnění činnosti OSN v rámci ochrany lidských práv. Dále byly stanoveny požadavky na státy, které se ucházejí o členství v HRC, kde by se při výběru měl brát v úvahu stav dodržování lidských práv v kandidátských zemích. Bohužel je třeba konstatovat, že ne vždy se tak děje.

Samotný vznik HRC je spojen s datem 15. března 2006, kdy po měsících intenzivního vyjednávání schválilo Valné shromáždění OSN na svém 72. plenárním zasedání rezoluci 60/251⁷ ustanovující tento nový orgán. Byl to důsledek dlouhodobých snah určitých zemí a také tehdejšího generálního tajemníka Kofi Annana o vytvoření nového politického orgánu OSN. Kofi Annan již ve zprávě „Ve větší svobodě“⁸ z března 2005 navrhoval vznik HRC a v tomto úsilí ho podpořil i zářijový Světový summit v New Yorku. Rezoluce byla přijata 170 hlasy ze 191 možných⁹. Proti hlasovaly Spojené státy americké, Izrael, Marshallovy ostrovy a Palau. Venezuela, Irán a Bělorusko se zdržely hlasování. První zasedání HRC se konalo 19. června 2006 v Ženevě.

Z předchozích vět by se mohlo zdát, že Komise pro lidská práva byla zcela nefunkčním orgánem. Toto tvrzení však není zcela správné, naopak můžeme konstatovat, že takovou se stala až v posledních letech své existence. Je nutno zdůraznit, že v minulosti kodifikovala množství mezinárodních lidsko-právních norem a standardů, zavedla četné nezávislé monitorovací mechanismy a stavěla se za ochránce lidských práv, oběti i zranitelné osoby na celém světě. Co zdiskreditovanou Komisi takzvaně „položilo na lopatky“ byl například způsob volby - členské země byly předvybrány za zavřenými dveřmi v Hospodářské a sociální radě a poté „zvoleni“ odsouhlasením. V HRC se však o místa musí usilovat (viz způsob volby v následující kapitole). Dalším problémem byla takzvaná „praxe dvojích standardů“. Zpolitizované debaty často zamlžovaly nevyvratitelný fakt, že problémy s lidskými právy mají v určité míře všechny země a že se ze svých nedostatků musí zodpovídat. Mechanismus „Univerzální periodické revize“ (Universal Periodic Review, UPR), používaný v HRC, dává OSN možnost prověřovat záznamy a zprávy všech členských států OSN o stavu dodržování lidských práv a závazcích plynoucích z mezinárodních smluv.

HRC by měla stavět na silných stránkách Komise a zachovat její osvědčené praktiky a vlastnosti, ale také vyhranit se vůči všem jejím nedostatkům.¹⁰

Rada pro lidská práva - logo ¹¹

⁷ Resolution adopted by the General Assembly 60/251. Human Rights Council. 3 april 2006
<http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/A.RES.60.251_En.pdf>

⁸ Zpráva generálního tajemníka OSN - rozvoj, bezpečnost a lidská práva pro všechny. Ve větší svobodě. 2005
<<http://www.osn.cz/publikace/ve-vetsi-svobode/soubory/ve-vetsi-svobode.pdf>>

⁹ Tehdejší počet členských států OSN byl 191, se vstupem Černé Hory se počet zvýšil na současných 192 států.

¹⁰ ARBOUR 2006

¹¹ Human Rights Council - logo. <<http://www.greeceun.org/greeceun/media/images/photos/OHCHR.gif>>

3. Struktura HRC a volba členů

Jak již bylo uvedeno výše, oproti Komisi pro lidská práva je struktura HRC poněkud vyváženější. V HRC zasedá 47 členských zemí, které jsou voleny jednotlivě a přímo v tajném hlasování na základě geografického klíče vždy nadpoloviční většinou všech členských států Valného shromáždění. Jejich funkční období je tříleté s tím, že jeden členský stát může být zvolen maximálně na dvě po sobě následující funkční období. Volba probíhá každý rok, kdy se obměňuje přibližně 1/3 států v každém regionu, kterým končí funkční období. Regiony a počet členských států v nich je následující:

- Afrika (13 států),
- Asie (13 států),
- východní Evropa (6 států),
- Latinská Amerika a karibské státy (8 států),
- západní Evropa a ostatní státy (7 států).

Poté je zvolen předseda tohoto orgánu a čtyři místopředsedové, z nichž jeden je také zpravodajem. Důležitým prvkem je, že pokud by člen HRC systematicky či zásadně porušoval lidská práva, může být dvoutřetinovou většinou přítomných členů Valného shromáždění zbaven členství v HRC. Zároveň všechny členské státy HRC souhlasí s tím, že budou pravidelně podrobovány hodnocení vlastního dodržování lidských práv.

Současnými členy HRC¹² jsou (v závorce je uveden konec funkčního období)¹³:

Afrika	Asie	Východní Evropa	Latinská Amerika	Západní Evropa
Angola (2010)	Bahrajn (2011)	Bosna a Hercegovina (2010)	Argentina (2011)	Belgie (2012)
Burkina Faso (2011)	Bangladéš (2012)	Maďarsko (2012)	Bolívie (2010)	Francie (2011)
Džibutsko (2012)	Čína (2012)	Rusko (2012)	Brazílie (2011)	Itálie (2010)
Egypt (2010)	Filipíny (2010)	Slovensko (2011)	Chile (2011)	Nizozemsko (2010)
Gabon (2011)	Indie (2010)	Slovinsko (2010)	Kuba (2012)	Norsko (2012)
Ghana (2011)	Indonésie (2010)	Ukrajina (2011)	Mexiko (2012)	Velká Británie (2011)
JAR (2010)	Japonsko (2011)		Nikaragua (2010)	USA (2012) ¹⁴
Kamerun (2012)	Jižní Korea (2011)		Uruguay (2012)	
Madagaskar (2010)	Jordánsko (2012)			
Mauritius (2012)	Katar (2010)			
Nigérie (2012)	Kyrgyzstán (2012)			
Senegal (2012)	Pákistán (2011)			
Zambie (2011)	Saudská Arábie (2012)			

Do struktury HRC patří i tzv. **Poradní výbor Rady pro lidská práva**¹⁵ (Human Rights Council Advisory Committee). Poradní výbor nahradil Subkomisi pro lidská práva, která působila pod Komisí pro lidská práva, a v průběhu prvních dvou let i pod samotnou Radou pro lidská práva, v propagaci a v ochraně lidských práv, a je tak vítaným pomocníkem HRC v této oblasti. Má za úkol pracovat jako výzkumný tým, vypracovává analýzy a eseje na žádost HRC ohledně konkrétních témat týkajících se ochrany lidských práv. Poradní výbor se skládá z 18 expertů pracujících v různých oblastech, kteří jsou

¹² Členy HRC v rámci Pražského studentského summitu jsou státy zasedající v reálné HRC s mírnými změnami.

¹³ Membership of the Human Rights Council 19 June 2009 - 18 June 2010 - By regional groups.

<<http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/groups0610.htm>>

¹⁴ Spojené státy hlasovaly proti zřízení HRC, po nástupu prezidenta Obamy ovšem změnil svůj postoj, a tento rok se poprvé ucházely o místo v HRC, a byly zvoleny.

¹⁵ Volný překlad autora.

volení na tříleté období bez možnosti znovuzvolení. Spolupracují s vládami členských států OSN, odbornými institucemi či neziskovými organizacemi (non-governmental organizations, NGOs) zabývající se lidskými právy. Mezi hlavní oblasti zájmu Poradního výboru patří, dle rozhodnutí HRC, především situace domorodého obyvatelstva v problémových zemích, moderní formy otroctví, problematika menšin a sociálních fór.

4. Samotná činnost a procedury HRC

Rada funguje jako polostálý orgán. Pod tímto pojmem si můžeme představit, že se schází pravidelně během roku, nebo v případech urgentního porušování lidských práv kdekoliv na světě. Její agenda a program práce zahrnuje veškeré otázky ochrany lidských práv. Procedurální pravidla a jednací řád mají zajišťovat transparentnost a nezaujatost jednání a umožnit dialog k nalezení ideálního cíle. Nicméně, jako u každého formalizovaného postupu politického jednání, pravidla se dají zneužít, což dobře ukazuje i prozatím relativně krátká praxe Rady.

a. Univerzální periodická revize ochrany lidských práv v členských zemích OSN (Universal Periodic Review, UPR)

Tento nový mechanismus umožňuje HRC pravidelnou kontrolu dodržování lidských práv ve všech členských zemích OSN. Všechny státy jsou kontrolovány opakovaně v jednotlivých cyklech, což zaručuje spravedlivou a pravidelnou kontrolu všech států OSN. Státy jsou kontrolovány v intervalech čtyř let, státy s vážnými nedostatky v oblasti dodržování lidských práv jsou kontrolovány každý rok, členské státy HRC minimálně jednou během svého členství v tomto orgánu. Hodnocení probíhá členy HRC v dané zemi třikrát v průběhu roku, vždy v období dvou týdnů - HRC jmenuje skupinu tří členských států HRC, jejichž zástupci pracují v roli zpravodajů (tzv. Rapporteurs, někdy jsou označováni pojmem „Troika“) a o této zemi poté vypracují zprávu. V této zprávě jsou zohledněny informace od nejrůznějších NGOs pracujících v dané zemi, dále jsou brány zřetel hodnotící zprávy různých dalších institucí OSN jako jsou například UNICEF, UNESCO, UNHCR atd. Finální hodnocení se skládá ze všech relevantních informací o dané zemi. Po vydání UPR je daná země pozvána na řádnou schůzi HRC, kde obhajuje a vysvětluje své kroky v oblasti lidských práv zmíněných v UPR.

b. Zvláštní procedury¹⁶ (Special Procedures)

„Zvláštní procedury“ je obecné označení mechanismů, které používala Komise pro lidská práva a které nyní používá i HRC, pro řešení určitých specifických situací ve všech státech světa. Jedná se například o ustanovení a následnou práci zvláštních zpravodajů, zvláštních komisařů OSN nebo nezávislých expertů pod patronací HRC, kteří mají za úkol řešit specifické problémy v ochraně lidských práv na celém světě.

Tyto mechanismy jsou považovány za nejvíce efektivní, flexibilní a užitečné v rámci všech různých činností v ochraně lidských práv. Cílem HRC je posílení těchto mechanismů, vzájemná koordinace jednotlivých procedur pro řešení problémů i zefektivnění této činnosti do budoucna. Toho chce dosáhnout především tím, že určí jasná pravidla pro výběr Zvláštních procedur a také bude pečlivě vybírat osoby, které do takovýchto pozic jmenuje. Bude klást důraz hlavně na jejich odbornou způsobilost, ale i morální a lidskou odpovědnost. HRC si klade za cíl i to, aby tento mechanismus byl lépe přijímán a chápan veřejností i jednotlivými členskými státy OSN, jelikož si je vědoma mnohých odborných i morálních pohřesků v minulosti.

Tyto zvláštní procedury zahrnují takřka veškerou činnost HRC v problémových oblastech. Zjednodušeně můžeme konstatovat, že cílem jednání v HRC je nalezení takového mechanismu (chceme-li Zvláštní procedury), který problém vyřeší, či situaci alespoň uklidní. Jednání v HRC je však hlavně politické, a proto často naráží na přílišnou zatvrzelost jednotlivých států, které trvají na svých stanoviscích, tudíž nalezení ideálního řešení, například pomocí Zvláštní procedury, je velmi složité.

¹⁶ Volný překlad autora.

c. Stížnostní řízení¹⁷ (Complaint Procedure)

Tento mechanismus umožňuje jednotlivým členským státům, ale také lidsko-právním institucím i jednotlivcům podat k HRC stížnost na závažné doložené porušování jakýchkoliv lidských práv kdekoliv na světě. Rada pro lidská práva po přijetí a prozkoumání stížnosti určuje dvě nezávislé skupiny, které situaci nadále sledují. Ty se poté minimálně dvakrát ročně sejdou a mohou navrhnout HRC, aby se tímto problémem zabýval hlouběji (může tedy dojít až k určení Zvláštní procedury). Tento mechanismus dvou skupin zaručuje transparentní a nestranné rozhodnutí.

Rada pro lidská práva se tedy může zabývat jak lidsko-právními tématy (rasová diskriminace, mimosoudní popravky atd.) nezávisle na konkrétní zemi, tak i situací v konkrétních státech, většinou v těch, které jsou klasickými porušovateli lidských práv. Velmi frekventovaným tématem HRC v poslední době je situace na palestinských územích. Výše zmíněným plošným tématům a problémovým státům zpravidla odpovídají právě ony Zvláštní procedury, takže existují zvláštní zpravodajové či jiní zmocněnci nebo „pracovní skupiny“ zabývající se právy žen, mimosoudními popravami, lidskými právy, terorismem atd., stejně jako další instituce zaměřené například na Somálsko, Bělorusko, Barmu a jiné státy.¹⁸ Navíc HRC může jednat i mimo tato řádná zasedání, a to v případě nastalé krize.

5. Závěr

I přes mnohá diskutabilní rozhodnutí, které Rada pro lidská práva v posledních letech provedla (přílišná zaměřenost na problematiku Izraele, doporučení Velké Británii v rámci Univerzální periodické revize, aby se zbavila monarchie jako nedemokratického režimu nebo velké spojování islámu s problematikou ženských práv), je naprosto žádoucí, aby takovýto orgán měl v rámci OSN své místo, protože ochrana lidských práv je jednou z nejdůležitějších činností OSN ve světě.

¹⁷ Volný překlad autora; možno také jako „reklamační“, ne ovšem v obchodním slova smyslu, ale ve smyslu lidsko-právním.

¹⁸ United Nations Special Procedures.

<<http://www2.ohchr.org/english/bodies/chr/special/docs/SP2007FactsFigures.pdf>>

Zdroje a doporučené dokumenty k prostudování:

UNITED NATIONS. *Fakta a čísla OSN*. Praha: Informační centrum OSN v Praze, 2005

Příručka UNHCR k mezinárodní ochraně uprchlíků a Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod I. a II. Ženeva: Úřad Vysokého komisaře pro uprchlíky, 2006

ARBOUR, Louise. *Násilí na dětech: realita, kterou nesmíme akceptovat*. In OSN.cz. 12. prosince 2006 < <http://www.osn.cz/zpravodajstvi/zpravy/zprava.php?id=1189>>

Charta OSN. < <http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/charta-organizace-spojonych-narodu-a-statut-mezinarodniho-soudniho-dvora.pdf>>

Všeobecná deklaráce lidských práv. <<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/vseobecna-deklarace-lidskych-prav.pdf>>

Mezinárodní pakt o občanských, politických, hospodářských, sociálních a kulturních právech. <<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/mezinarodni-pakt-o-hospodarskych-socialnich-a-kulturnich-pravech.pdf>>; <<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/mezinar.pakt-abc.a.polit.prava.pdf>>

Resolution adopted by the General Assembly 60/251. Human Rights Council. 3 april 2006 <http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/A.RES.60.251_En.pdf>

Zpráva generálního tajemníka OSN - rozvoj, bezpečnost a lidská práva pro všechny. Ve větší svobodě. Praha: Informační centrum OSN v Praze, 2005
<<http://www.osn.cz/publikace/ve-vetsi-svobode/soubory/ve-vetsi-svobode.pdf> >

Human Rights Council - logo.
<<http://www.greeceun.org/greeceun/media/images/photos/OHCHR.gif>>

Membership of the Human Rights Council 19 June 2009 - 18 June 2010 - By regional groups.
<<http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/groups0610.htm>>

United Nations Special Procedures.
<<http://www2.ohchr.org/english/bodies/chr/special/docs/SP2007FactsFigures.pdf>>

The Human Rights Council. <<http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/>>

FACTSHEET: Work And Structure Of The Human Rights Council.
<http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/FACTSHEET_OUTCOMES_FINAL.pdf>

Frequently Asked Questions: Human Rights Council.
<<http://www2.ohchr.org/english/press/hrc/kit/kit-english.pdf>>

OSN Praha: Lidská práva. <<http://www.osn.cz/lidska-prava/>>

Office of the High Commissioner for Human Rights. <<http://www.ohchr.org/>>

Human Rights Committee. <http://en.wikipedia.org/wiki/Human_Rights_Committee>

Seznam zkratk mezinárodních organizací a NGOs
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Seznam_zkratk_mezinarodnich_organizaci_a_NGO>

Top partneři

Generální partner
Modelu OSN

Hlavní partner
Modelu OSN

Model NATO is co-sponsored by
the North Atlantic Treaty Organization

Hlavní partner
Modelu NATO

British Embassy
Prague

Generální partner
Modelu EU

Nizozemské velvyslanectví

Hlavní partner
Modelu EU

Zastoupení
Evropské komise
v České republice

Univerzitní partner

Partner zahájení

Obecní dům

Partner jednání

Dodavatelé služeb

Mediální partneři

RESPEKT

Evropské
noviny

THE PRAGUE POST

**Asociace
pro mezinárodní
otázky**
Association
for International
Affairs

Asociace pro mezinárodní otázky využívá zpravodajství z databází ČTK, jejichž obsah je chráněn autorským zákonem. Přepis, šíření, či další zpřístupňování tohoto obsahu či jeho části veřejnosti, a to jakýmkoliv způsobem, je bez předchozího souhlasu ČTK výslovně zakázáno.

Copyright (2003) The Associated Press (AP)-všechna práva vyhrazena. Materiály agentury AP nesmí být dále publikovány, vysílány, přepisovány nebo redistribuovány.

Zpracoval: Dominik Židek

Redakční úprava: Lucie Bednárová, Daniela Zrucká

Grafická úprava a tech. spolupráce: David Petrbok

Vydala Asociace pro mezinárodní otázky pro potřeby XIII. ročníku Pražského modelu OSN.

© AMO 2009

Model OSN

Asociace pro mezinárodní otázky, Žitná 27, 110 00 Praha 1

Tel./fax: +420 224 813 460, e-mail: pmun@amo.cz, IČ: 65 99 95 33

»www.amo.cz« »www.studentsummit.cz«